

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کرد

تامین ۲۰ درصد بودجه دانشگاه از درآمدهای غیرشهریه‌ای

زهره رضانی روزنامه‌نگار

واحد تبریز، اولین واحد دانشگاه آزاد اسلامی در سطح شهرستان هاست که ۲۳ آبان سال ۱۳۶۱ شمسی تاسیس شد و در سال تحصیلی ۶۳-۶۲ با پذیرش ۱۵۰ دانشجو در سه رشته ریاضی، فیزیک و عمران فعالیت آموزشی خود را آغاز کرد. این دانشگاه با برنامه‌ریزی‌های دقیق و راهبردهای مناسب براساس شاخصه‌های علمی و فرهنگی توفیقات چشمگیری به دست آورده است که از جمله آن می‌توان به کسب رتبه چهارم بین نزدیک به ۴۰۰ واحد دانشگاه آزاد اسلامی کشور و رتبه ۴۱ بین کل دانشگاه‌های ایران براساس گزارش پایگاه رتبه‌بندی «سایماگو» اشاره کرد. این واحد هم‌اکنون ۱۲۰۰ استاد (تمام وقت، نیمه وقت و مدعو)، بیش از ۲۶ هزار دانشجو، ۸۵۰ کارمند و ۸۵ هزار دانش‌آموخته دارد. واحد تبریز دارای ۱۱ دانشکده، ۲۲۷ رشته - مقطع تحصیلی، سه دانشکده فنی و حرفه‌ای و هشت مدرسه از مقطع ابتدایی تا پیش‌دانشگاهی (سما)، دو بیمارستان (امام سجاده (ع) و زکریا)، پنج کتابخانه (با بیش از ۲۳۰ هزار جلد کتاب)، ۱۳۴ آزمایشگاه و کارگاه تخصصی، ۱۱ مرکز تحقیقاتی، مرکز رشد و مرکز فناوری، ۱۳ سایت اینترنت، کلینیک دامپزشکی، سالن‌های همایش و کنفرانس، مرکز مشاوره، سلف‌سرویس، دو سالن چندمنظوره ورزشی، چهار خوابگاه دانشجویی، دو میهمانسرا و... است. «فرهیختگان» در گفت‌وگویی تفصیلی با عزیز جوانپور، رئیس واحد دانشگاهی تبریز از آخرین وضعیت علمی، فرهنگی و... این واحد کسب اطلاع کرده است.

آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های دانشگاه آزاد اسلامی در مدیریت جدید به سمت تربیت دانشجویانی رفته که بعد از فارغ‌التحصیلی بتوانند کارآفرین باشند و قطعا برای تحقق آن نیازمند حضور جدی اساتید هستیم. به نظر شما اساتید در این حوزه ورود جدی داشته‌اند یا چالش‌هایی در این زمینه وجود دارد؟

چالش جدی وجود دارد و اساتیدی که بالای ۱۵ سال سابقه دارند، به‌سختی در فضای مهارت‌آموزی و تربیت دانشجوی کارآفرین حرکت می‌کنند، در حالی که قطعا آنها باید در این حوزه همکاری کنند. از این رو جلسات مختلفی در همین رابطه برگزار کرده و خواهیم کرد و تمامی اساتید فنی و حرفه‌ای دانشگاه آزاد اسلامی در استان را دعوت کرده و همایشی هم برگزار کردیم تا تمامی آنها در این حوزه توجیه شوند. البته این تنها اقدام مان نبوده است، چراکه دانشگاه تبریز زمینی به مساحت ۱۰۰ هکتار در اختیار دارد که از سال گذشته احیای آن را برای اجرای طرح‌های کشاورزی آغاز کردیم و در این بین نیز جهاد کشاورزی منطقه یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان برای آبیاری این زمین سرمایه‌گذاری کرده است. البته برای اولین بار کشت پاییزه را در این زمین انجام دادیم و حتی به‌دنبال گازکشی آن برای احداث گلخانه، ایجاد دامداری و تاسیس سایت پرورش ماهی هستیم. البته در واحد سراب پرورش ماهی و در مراغه پرورش گوسنبد را در راستای سیاست ایجاد دکنتری کشاورزی راه‌اندازی کرده‌ایم. از سوی دیگر در گروه زبان انگلیسی نیز اساتیدمان با مشارکت دانشگاه اقدام به راه‌اندازی موسسه زبان انگلیسی کرده‌اند. در اصل این‌طور نیست که اساتید ما منتظر بمانند، بلکه خودشان نیز در حوزه توانمندسازی دانشجویان وارد عمل شده‌اند.

یکی از مشکلات امروز آموزش عالی مساله ارتقای اساتید است. در این حوزه چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

باید در این زمینه آیین‌نامه جدید وضع شود. در حال حاضر هر استادی که مقاله بیشتری داشته باشد، می‌تواند ارتقا پیدا کند، در حالی که مقاله در عمل مشکلی را از کشور حل نمی‌کند، به همین دلیل باید آیین‌نامه ارتقای اساتید دچار تغییر شود. البته این آیین‌نامه توسط وزارت علوم تدوین می‌شود و دانشگاه آزاد اسلامی نیز از آن تبعیت می‌کند و متأسفانه این رویکرد در وزارت علوم تغییری نکرده است.

دست دانشگاه آزاد اسلامی در بحث ارتقای پایه‌های اساتید باز است؛ یعنی دانشگاه می‌تواند استادی را از پایه ۱۲ به پایه ۱۳ ارتقا دهد، اما اینکه از استادی به مرتبه دانشیاری، استادیاری یا استادتمامی برسد، باید براساس آیین‌نامه که مصوبه وزارتخانه است، عمل کند.

عقد قرارداد واحدهای مختلف با صنایع یکی از سیاست‌های دانشگاه آزاد اسلامی محسوب می‌شود، کمی درباره ورودتان به این عرصه صحبت کنید.

ما با نیروگاه حرارتی تبریز، تراکتورسازی، مس سونگون و... تفاهننامه امضا کرده‌ایم که بخشی از آنها به قرارداد نیز تبدیل شده و مابقی نیز در حال تبدیل شدن به قرارداد است. از سوی دیگر با بسیاری از دستگاه‌ها

مهدی کاروبی، مدیرعامل فرهنگستان

مثل وزارت نیرو، آب، اداره برق و... نیز تفاهننامه‌هایی امضا کرده‌ایم که مبلغ هرکدام‌شان متفاوت است. از سوی دیگر هر پنج مرکز تحقیقاتی ما با مراکز خارج از دانشگاه در ارتباط هستند، به‌طور مثال مرکز تحقیقات دریاچه ارومیه سه تا چهار قرارداد منعقد کرده و در حوزه آبریز دریاچه ارومیه با استانداری، محیط‌زیست و... همکاری می‌کند. همچنین مرکز تحقیقات نانو نیز ۶ قرارداد همکاری دارد. با این حال خود اساتید نیز قراردادهای مختلفی را با بخش‌های مختلف صنعت دارند و امروز عقد قرارداد با صنایع توسط اساتید از سوی دانشگاه مطالبه می‌شود. از سوی دیگر ما اساتیدی را که از صنعت وارد دانشگاه شده‌اند و کار در صنعت را تجربه کردند، شناسایی کرده‌ایم و آنها می‌توانند پل ارتباطی میان دانشگاه و صنعت باشند. در اصل از اینکه صرفا اساتید به ارائه چند مقاله اکتفا کنند، فاصله گرفته‌ایم و آنها را وارد فاز عملیاتی ارتباط با صنعت کرده‌ایم. امروز به‌دنبال ایجاد کلینیک صنعت هستیم که تا پیش از پایان سال نیز راه‌اندازی خواهد شد؛ چراکه معتقدیم باید عارضه‌های صنعت را شناسایی کنیم. البته این کار امروز در حال انجام است. همچنین طرح پایش باعث شده بتوانیم تمامی مشکلات صنعت چرم را که حدود هفت هزار مساله می‌شود، احصا کنیم و حتما در حوزه ارائه راهکار برای رفع آنها نیز ورود خواهیم کرد و در نظر داریم استارت‌آپ صنعت کفش و چرم را بهمن‌ماه و با مشارکت فعالان این صنعت برگزار کنیم. از سوی دیگر در حوزه آبریز دریاچه ارومیه هم ۲۵ هزار مشکل را احصا کرده‌ایم که قطعا سوزه پایان‌نامه‌های دانشجویی خواهد شد و با توجه به اینکه این حوزه با مباحث اقتصادی، بهداشتی، زیست‌محیطی، آب، خاک و... در ارتباط است، تمامی تیم‌های تخصصی در این حوزه را برای احصای مشکلات به کار گرفتیم.

کسب درآمدهای غیرشهریه‌ای یکی دیگر از سیاست‌های دانشگاه آزاد اسلامی در دوران مدیریت فعلی است. کمی درباره اقدامات‌تان در این حوزه صحبت کنید.

باید بگویم ما به هیچ عنوان در ابتدای ارتباط‌گیری با بخش‌های مختلف صنعت به دنبال کسب درآمد نیستیم و معتقد چنین نگاهی یک نوع آفت محسوب می‌شود، چراکه ابتدا باید به سمت اعتمادسازی با صنعت حرکت کنیم و در مرحله بعدی به‌دنبال درآمدزایی باشیم. به عبارت دیگر، بدون هزینه‌تراشی‌های زیاد برای صنعت باید توانایی‌هایمان را به آنها اثبات کنیم و تا زمانی که اعتمادی وجود ندارد، نمی‌توانیم انتظار کسب درآمد هم داشته باشیم. با این حال تا الان نزدیک به ۱۰ درصد کل بودجه از طریق درآمدهای غیرشهریه‌ای تامین شده است، اما امسال در نظر داریم این میزان را به ۲۰ درصد افزایش دهیم، البته نباید انتظار داشته باشیم در وهله اول این عدد را به ۳۰ یا ۵۰ درصد برسانیم، اما در نظر داریم از طریق طرح‌های پژوهشی، پروژه‌های کشاورزی، برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت و... ۲۰ درصد از کل بودجه موردنیاز دانشگاه را از طریق درآمدهای غیرشهریه‌ای تامین کنیم.

برقراری ارتباط با کشورهای همسایه یکی از اقدامات مراکز آموزشی در هر کشوری به شمار می‌رود و طبیعی است این انتظار از واحدهایی که در استان‌های مرزی قرار دارند، بیشتر باشد؛ سیاست واحدهای‌تان در این حوزه چیست؟

هم‌اکنون بیش از ۳۰۰ دانشجوی عراقی درحال تحصیل در استان داریم و به تازگی نیز ۲۰۰ دانشجوی دیگر از این کشور برای تحصیل در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی استان ثبت‌نام کرده‌اند. از اقلیم کردستان نیز دانشجویانی داریم و اخیرا کارگزاری‌ای را در ترکیه راه‌اندازی کردیم و قرار است تبادلات دانشجویی پزشکی و دندانپزشکی را با این کشور داشته باشیم. البته باید بگویم در ارتباط با ترکیه و آذربایجان بیشتر تمرکزمان برای تبادل دانشجو در رشته‌های پزشکی است و برای ترم آینده دانشجویانی را از این دو کشور خواهیم داشت. همچنین نمایشگاهی حدود نزدیک پنج ماه پیش در حوزه تحصیل باکو برگزار شد که ما به‌عنوان تنها نماینده ایران در آنجا حضور داشتیم. ما ادا ما داریم در حوزه دندانپزشکی در کشور حرف اول را می‌زنیم هرچند که هنوز فارغ‌التحصیلی از این رشته نداریم و اولین گروه فارغ‌التحصیلان سال آینده خواهد بود اما از حیث امکانات و تجهیزات و به‌روز بودن، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز در رشته دندانپزشکی جزء اولین دانشگاه‌ها در کشور به شمار می‌رود؛ چراکه ما ۱۲۰ دستگاه یونیت داریم درحالی که دانشگاه علوم پزشکی تبریز تنها ۶۰ دستگاه یونیت دارد و توانسته‌ایم در همین ترم نیز ۱۵ دانشجوی خارجی در این رشته جذب کنیم.

با این حال می‌توان گفت دانشگاه آزاد اسلامی استان آذربایجان شرقی نگاهی نیز به توریسم پزشکی دارد؟

بله حتی چندین قرارداد با مراکز توریسم پزشکی به امضا رسانده‌ایم و درحال حاضر در این حوزه به کشورهای همسایه در ارتباط هستیم.

چندی پیش زلزله‌ای در منطقه سراب و میانه به وقوع پیوست که همان زمان دانشگاه آزاد اسلامی در حوزه کمک‌رسانی به مردم این منطقه وارد عمل شد، کمی درباره وضعیت فعلی این منطقه و اقدامات‌تان بگویید.

هم‌اکنون عمده نیاز مردم منطقه در حوزه عمرانی است اما به خاطر سرما و برودت هوا کارهای عمرانی به‌کندی در این منطقه دنبال می‌شود، با این حال بسیج دانشجویی در این حوزه فعال است، باید به این مساله اشاره کنم که خوشبختانه در این مناطق تلفات دومی زیادی در اثر زلزله نداشتیم و بعد از اولین حضور تیم دامپزشکی ما دیگر نیازی به اعزام آنها نیست. از سوی دیگر در همان روزهای اولیه وقوع زلزله واحد سراب اقدام به پخت و توزیع غذای گرم میان زلزله‌زدگان کرد. همچنین بعد از وقوع سیل در منطقه لرستان و خوزستان دانشگاه آزاد اسلامی تفاهننامه‌ای با کمیته امداد در راستای احداث واحد مسکونی به امضا رساند که قرار است براساس همین تفاهننامه ۵۶ واحد در مناطق میانه و سراب توسط دانشگاه آزاد اسلامی و با مشارکت کمیته امداد احداث شود.

کمی درباره قراردادهایی که تا امروز با بخش‌های مختلف صنعت در استان توسط دانشگاه آزاد اسلامی منعقد شده، صحبت کنید.

ما به سمت دانشگاه مساله‌محور حرکت کرده‌ایم تا جایی که هر هفته از یک تا دو صنعت فعال در استان با حضور مسئولان مرکز دانش‌بنیان، شورای اقتصاد دانش‌بنیان و مدیران گروه‌های مرتبط بازدید و احساس می‌کنیم اینکه صرفا در دانشگاه باشیم و تنها به بحث تدریس و آموزش مشغول باشیم، درست نیست. به‌طور مثال دو هفته پیش از کارخانه تولید قطعات خودرو که اتفاقا کارخانه دانش‌بنیانی هم بود، بازدید کردیم. کارخانه‌ای که تمام تجهیزاتش تولید داخل بود. جالب اینجاست مدیر این کارخانه نیز از فارغ‌التحصیلان دانشگاه آزاد اسلامی به شمار می‌رود و تمامی قطعاتی که اکنون این کارخانه درحال تولید دارد، پیش‌فروش شده‌اند و اساتید مرتبط با این کارخانه از این بخش صنعتی بازدید کرده و می‌کنند. درحقیقت ما هر هفته قراردادی را با صنایع داریم و هفته آینده نیز با معدن مس سونگون قراردادی منعقد خواهیم کرد. در اصل این معدن می‌خواهد کارخانه ذوب مس را راه‌اندازی کند و طبق قرارداد قرار است ما اسیدسولفوریک ناشی از ذوب مس را به یک کود شیمیایی مناسب برای کشاورزی تبدیل کنیم تا در صنایع کشاورزی مورد استفاده قرار بگیرد و باعث آسیب به محیط‌زیست نیز نشود. همچنین با کارخانه تولید گیربکس قراردادی خواهیم داشت. البته شرکت‌های دانش‌بنیان ما در دانشگاه درحال تولید یک‌سری محصولات هستند که یکی از آنها دانشگاه ایلخچی است.

اگر نکته‌ای هست، بفرمایید.

احساسم این است که دانشجویان‌مان را به خوبی در حوزه کارآفرینی تربیت نمی‌کنیم و برای اینکه در عمل نیز به سمت دانشگاه نسل سوم و چهارم حرکت کنیم، در دانشکده فنی و مهندسی، زنگ کارآفرینی برای دانشجویان ایجاد کردیم تا در هفته، دو ساعت از زمان دانشجویان فنی و مهندسی به آموزش مباحث کارآفرینی اختصاص پیدا کند، هرچند سپری کردن دو واحد برای دانشجویان اختیاری است، اما ما عملاً آن را اجباری کرده‌ایم تا دانشجو درنهایت یک کارآفرین فارغ‌التحصیل شود. همچنین برای اساتید کارگاه‌های توانمندی برگزار می‌کنیم؛ چراکه آنها باید با سیاست‌های جدید دانشگاه آزاد اسلامی همراه شوند و قطعا تا زمانی که اساتید در این مسیر همراه نشوند، دانشگاه کارآفرین شکل نخواهد گرفت که بتوانیم از طریق دانشگاه کارآفرین، دانشجویان را تحویل جامعه دهیم که می‌تواند روی پای خود بایستد. متأسفانه دانشگاه آزاد اسلامی در گذشته اصلا چنین رویکردی نداشته و صرفا به تدریس مباحث نظری به دانشجویان و ارائه مقاله از سوی اساتید توجه داشته است و به همین دلیل نه اساتید، نه دانشجویان و نه دروس ما به سمت کارآفرینی حرکت نکرده و تصور می‌کنم برای حرکت در این مسیر باید از دانشکده فنی و مهندسی آغاز کنیم. از طرف دیگر با مدیران هر گروه جلسات متعددی را برگزار کردیم تا هر کدام‌شان یک مهارت را متناسب با رشته تعریف کنند، به‌طور مثال دانشکده حقوق، معماری، هنر، مدیریت، حسابداری و... هرکدام باید مهارت‌های خاص خودشان را به دانشجویان آموزش دهند و این مهارت هم باید توسط دانشکده‌ها تعریف شود. البته در برخی دانشکده‌ها چندین مهارت وجود دارد. شعار ما این است که وقتی دانشجویی از دانشگاه‌ها فارغ‌التحصیل می‌شود، حتما با دوره‌های کارآفرینی آشناسد و یک مهارت را نیز فرا گرفته و قطعا برای اینکه بتوانیم به این سمت حرکت کنیم، همه برنامه‌ریزی‌ها باید متناسب با این سیاست در نظر گرفته شود.

۳۰ درصد مقالات کشور در حوزه علوم پزشکی تولید می‌شود

علیرضا زالی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به ایرنا گفت: ۳۰ درصد مقالات ناب کشور در حوزه علوم پزشکی تولید می‌شود. این میزان تولیدات نشان دهنده جایگاه نخست پزشکی ایران در منطقه است. وی تصریح کرد: «یکی از جایگاه‌های ممتاز دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در تولید علم به بخش سلامت مربوط می‌شود. همچنین ایران در تولید یافته‌های علمی و مقالات جایگاه پانزدهم دنیا را در اختیار دارد و از رقبای ترکیه‌ای خود و کشورهای منطقه پیشی گرفته است. ایران در منطقه در زمینه تولید مقالات علمی و مقدار ارجاعات جایگاه نخست در دنیا از نظر ارجاعات مقام چهاردهم را به خود اختصاص داده که بسیار ارزشمند است.» وی درباره اینکه آیا تحریم‌ها بر عملکرد دانشگاه تاثیر گذاشته یا خیر، گفت: «تحریم‌ها فرصتی برای دانشگاه است تا به‌سمت خودکفایی برود؛ چراکه نیازموجب می‌شود فعالیت‌های علمی ایجادشده و رفتارهای نوین علمی شکل بگیرد. دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال قبل نیز همین رفتارها را به‌رغم سختی‌ها و تحریم‌ها نشان داد.»

وعده نوبخت برای تخصیص ۱۰۰ درصدی بودجه دانشگاه‌ها تا پایان سال

محمود نوبلی احمدآبادی، رئیس دانشگاه تهران در گفت‌وگو با مهر، از وعده نوبخت برای تخصیص بودجه ۱۰۰ درصدی دانشگاه‌ها خبر داد و گفت: «با توجه به اینکه در دهمین ماه از سال قرار داریم، اما تاکنون فقط ۶۲ درصد از بودجه به دانشگاه تخصیص یافته است، اما رئیس سازمان برنامه‌ریزی و بودجه وعده داده تا پایان سال بودجه دانشگاه‌ها تا ۱۰۰ درصد به‌طور کامل تخصیص یابد.» وی با اشاره به کسری بودجه این دانشگاه در حوزه‌های مختلف گفت: «امسال در چندین بخش با افزایش قیمت مواجه شدیم، به‌طور مثال برای تهیه مواد اولیه غذا و اوار سایر خدمات مانند اجاره‌های خوابگاه‌ها با تورم روبه‌رو بودیم.» نوبلی با بیان اینکه در پرداخت قبوض آب و برق و ارائه خدمات و همچنین پرداخت پول به پیمانکاران با انباشتگی بدهی مواجه هستیم، خاطرنشان کرد: «تخصیص‌های سال جاری دانشگاه‌ها به‌صورت کامل صورت نگرفته و امیدوارم تا پایان سال این تخصیص به ۱۰۰ درصد برسد.»

ایجاد مجموعه علمی به یاد دانش‌آموختگان جانبازته هوایم

منصور غلامی در حاشیه کنفرانس توسعه سرمایه‌انسانی که در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد، در گفت‌وگو با ایرنا اظهار داشت: «وزیر ارتباطات با روسای دانشگاه‌های تهران، صنعتی امیرکبیر و صنعتی شریف جلسه‌ای برگزار کرد تا یک مجموعه علمی-فناوری در حوزه آی‌تی به یاد و نام دانش‌آموختگان جانبازته در هوایم ایجاد کنند. این مجموعه در فضای جدید علمی دنیا و در زمینه هوش مصنوعی توسعه می‌یابد تا همکاری و هم‌افزایی علمی داشته باشند. صحبت‌های مقدماتی در مورد راه‌اندازی این مجموعه در جلسه هفته گذشته مطرح شد.» جواد آذری جهرمی هفته گذشته در حساب کاربری اینستاگرام خود اعلام کرد با موافقت رئیس جمهوری، جلسه‌ای با حضور روسای سه دانشگاه برگزار کرده است تا با پاری همه نخبگان این دانشگاه‌ها و به یاد و نام همه جانبازان، یک کار بزرگ در مسیر پیشرفت علمی ایران آغاز کنند.

